

ROZA SANDOR

bandita uherský.

Jeho život, skulky a konec.

Příběh z nejnovější doby.

V Pardubicích.

Nákladem V. Pospíšila.

1863.

Cena 13 kr.

1494

ROZA ŠANDOR

bandita uherský.

Jeho život, skutky a konec.

Příběh z nejnovější doby.

V Pardubicích.

Nákladem V. Pospíšila.

1863.

achova

Kapitola 1.

Nedaleko Segedína stál okolo roku 1830 sedlský statek, jenž svědčil sice o zámožnosti majetníkův, přece však vzbuzoval v celém okolí jakýsi postrach. Nebylo to vinou stavení, nýbrž lidí, kteří je obývali.

Majetník statku toho, Ondřej Roza, žil se svou manželkou nesvorně a jeho syn Roza Šandor, narozený dne 16. července 1813. byl často předmětem jejich hádky. Ondřej rozuměl hospodářství, uměl zacházeti s koňmi a krotit nejdivočejší hřebce, byl však surové povahy.

„Pomoz si sám!“ bylo jeho heslo v dobrém i zlém a tomu ostal věren,

ačkoliv často zlé následky z toho povstaly. Žena jeho byla dříve dosti bohaté děvče, která se do tohoto muže, obrovsky rostlého, hezkého, jak se říká, zfantila, a z neskušenosti na další budoucnost nepomýšlela. Nepožila u něho mnoho zlatých časů a často musíval úřad zakročiti, aby ji před jeho surovostí zachránil.

To vše by byla ještě snesla, ale musela vidět, kterak mladistvý její syn od surového otce v jeho násilných zásadách byl vychováván.

Roza Šandor, jináče moudrý jinoch, zdivočil, a vše dosvědčovalo tomu, že se stane mnohem horším nežli jeho otec. Do školy nesměl Šandor nikdy jíti, to nazýval otec jeho jen mrháním času; za to však se mohl potloukati ve dne v noci co pastucha na polích a lukách dle libosti. Toto živobytí bylo chlapci původem mnohých

kousků divokých a odvážlivých záměrů, přičemž to uměl tak chytře vyvésti, že vždy jiní za zpáchané od něho kousky trestáni byli. Pokoušel-li jej kamarád, hned jej Šandor ranami do obličeje a na záda poctil; stala-li se nějaká rvačka, hned se Šandor do toho vmísil jako soudce, a jeho rozsudkem byly notné štulce, jež tak dlouho na obě strany rozdával, až plačice a svíjice se podaly.

Viděl-li otec Ondřej takové výjevy, držel si starý pošetilec boky smíchy, nazýval synáčka kapitálním chlapíkem a odměnil jej tím, že ho bral s sebou do hospody. Osení neslo ovoce; jakmile chlapec rostl, rostly též jeho hrdinské kousky. Vždyť měl příklad na svém otci, o němž šla pověst, že svého statku spravedlivě nenabyl, a že se nestrachuje žádného násilí jen když se tím peněz vydělá.

Tak se měly věci, když jednoho večera podzimního jistý Kiss Bachi, o jehož živobytí zlé pověsti obíhaly, do statku se přiloudil, žádaje si, by s Ondřejem mezi čtyřma očima rozprávět mohl.

Sotva spolu potajmu chvíli rozmlouvaly, již sundal Ondřej svou ručnici se stěny, strčil svůj nůž do kapsy a kynul na syna, aby jej následoval. Právě vykročili všickni tři z domu, když jim zastavila Alžběta cestu, která něco zlého tušíc, aspoň syna doma zdržeti chtěla; manžel její však ji spurně odstrčil, načež všickni tři k blízkému lesu kráčeli, v jehož stínu brzo zmizeli.

Co se toto v Segedínu dělo, hrčel vůz na silnici, as hodinu od města vzdálený. V něm seděli dva bohatí kupci, kteří z Debrecínu se vraceli. Když se již k večeru chýlilo, zastavil

kočí u dveří jedné čardy podezřelého vzezření.

Při hlomozu vozu vystoupila oškli-
vá stařena a pohledla ostře na přícho-
zí. Cestující slezli, dali své vaky do
krčmy odnést a octli se brzo v tmavé,
začazené světnici. Vykázána byla jim
bídňá komora, nechán tam malý kou-
sek svíčky, a cestující si předsevzali,
všemožnou opatrnost vynaložiti, neb
vše kolem zdálo se jim býti podezřelé.
Dobře jsouce ozbrojeni sedli si na po-
stel, a zaslechli po chvilce vzdálený
temný hlomoz na silnici, však přikro-
čivše k oknu, spatřili je silnými trámy
dobře zabeďněné a uzavřené. Tiše při-
loudil se jeden z nich ku dveřím,
otevřel je a vykročil na schody —
avšak dole stálo několik ozbrojených
mužů pohromadě, kteří vespolek šeptali.
Cestující se srozuměli, dávajíce sobě
znamení; zamkli dvěře a nahromadili

své kufry a všeliké nářadí před ně. Ještě povážlivějším stalo se jejich postavení, když světlo dohořovalo. Vzali rychle každý do jedné ruky lovecký nůž, do druhé pistoli — načež se posadili opět na své postele, neustále naslouchajíce.

Sotva světlo zhaslo, zaslechli temný šramot u jedné stěny. Cestující pojednou se vzchopivše přiloudili se k podezřelému místu.

Tajné dvéře, jichž dříve byli nepozorovali, se otevřely, a dva muži, každý v plášť zahalena ozbrojen dlouhým nožem, prikradli se po špičkách, jeden z nich držel zlodějskou svítilnu v ruce.

Tu hned jeden z cestujících mířil po hlavě prvního, a zasáhl jej do tváře, kdežto druhý loveckým nožem ťal banditu do ruky, jenž držel svítilnu, tak že tato k zemi padla a shasla.

Již domnívali se cestující, že mají vyhráno, když druhé dveře povolily a cestující čtyřmi silnými pěstmi chope-
ni, k zemi vržení a svázání byli. V okamžení byli prohledáni, všech vzácností oloupeni a pláště, zbraň a váky jim odebrány.

Zločinci jak stínové opět zmizeli, s nimi též světlo, a cestující zůstali po tmě o samotě. Již slyšeli, kterak se tí lidé vzdalují z domu, an pojednou hlomoz, který dříve z dálky slyšeti se domnívali, zcela na blízku se ozval. Dusot koňů, brinkot zbraní — křik a konečně střelné rány bylo slyšeti — nová naděje opět oživila spoutané.

Vskutku, v Segedíně bylo oznámeno, že v osamělé čardě přepadení se zamýšlí, a dvanáct pandurů na koních i s komisařem objevilo se právě v okamžení před krčmou, když banditové svou kořist odstranit chtěli.

Ačkoliv při panující tmě to bylo nesnadné, celou rotu vyhubit, přec se pandurům poštětilo, kořist jim odejmouti. Několik loupežníků bylo zajato dva z nich leželi těžce raněni na bojišti a jeden dostal takovou na hřbet, že se i hned mrtev svalil — byl to Ondřej Roza.

Naproti tomu podařilo se mladšímu chlapíku vykrasti se tajnými dvířkami z čardy a v lese zmizeti. Byl to — Roza Šandor, jehož našli druhé dne spícího v posteli.

Ku svému udivení dověděl se o náhlé smrti svého otce, a byv vyslýchán, stál pevně na tom, že o ničem neví. Přiznal se sice, že otce do lesa doprovázel, pak ale že mu cesta příliš dalekou se zdála a že se k večeru navrátil domů.

Tak zůstal na svobodě, a to byla škola, kterou prošel Roza Šandor

ve svém mládí, nežli samostatně do světa vkročil.

Kapitola 2.

Roza Šandor prodal statek po otci a uzavřel, že svobodný, neodvislý život povede. Alžběta, jeho matka, vrátila se plačíc do své otčiny, kde nejvíce láskou a podporou příbuzných se živila.

Nyní byl Roza Šandor bez uzdy, chodil brzo zde, brzo jinde do práce, aneb se potuloval celé dny bez zaměstnání, hejre z dědictví. Jak se rozumí, byl nejvíce v tančírnách a v střelnicích.

Od děvčat byl co výborný tanečník právě tak milován, jak od mužů co dobrý střelec vychvalován.

Brzo se spojilo s ním několik stejně smýšlejících mužů, mezi nimiž Kiss Bachi, Czabo Palko a Abraham Besser vynikali. Brzo postrašeno bylo celé okolí loupežemi všeho druhu, až konečně Šandor se svými lidmi roku 1836 při spáchané loupeži lapen a uvězněn byl.

Roza Šandor, jenž chytrostí svou uměl vinu svou před soudem zmenšit, byl na rok a 6 měsíců vězení a 150 ranám holí (každé čtvrtletí totiž 25) v Segedínu odsouzen. Po desíti měsících však se mu poštěstilo prchnouti ještě s jedním soudruhem jménem Kiss a navzdor horlivému pátrání nebylo možno, uprchlých opět se dopídit.

Roza Šandor měl zase své peníze, které dříve byl na jistém místě zakopal, aby měl od čeho živu být. Našel si brzo tajnou skrýš, prováděl však

z počátku své řemeslo opatrněji na blízkých pustinách, an po něm ustavičně slídili. Brzo však opět ve Čongradské stolici učinil se strašným. Svých potřeb dovedl si obratně z blízka i z daleka zaopatřit, a jevil se jak bludíčka brzy zde, brzy onde, aby právě tak rychle opět zmizel. Chudým a jemu věrným lidem byl dobrodincem, arci dávaje jim to, co boháčům a svým nepřátelům násilně uzmul.

Jednoho večera odpočíval na pustině vedle několika ovčáků, když dva okolojdoucí vojáci jej poznali a zatknouti chtěli. Hned střelil Roza Šandor ze své dvojky po nich, a oba váleli se v krvi. S hrdým přepychem okázal pak na ty oběti a pravil k tomu se sběhlým sedlákům, nábíjeje znova svou ručnici: „Hleďte, tak trestá Roza Šandor své nepřátele a udavače; střežte se stejného osudu!“

Žadný se neopovážil, aby jej zadržel, a on kráčel bez překážky dále.

Zvláštní postrach způsobil brzo na to roku 1838 v Čanadské stolicí, kdež v městě Mako opět loupež s velkou odvážlivostí spáchal.

Seděl totiž s několika soudruhy nepoznán v bídné krčmě onoho města, a mnoho podvodníků a přechovavačů též tam se potloukalo. Šandor stěžoval si na zlé časy, a někteří se vyslovili, že naproti u bohatého soukeníka je peněz dost a zboží též, ale že ten skrblík nikdy svůj dům neopouští. Provedení loupeže zdálo se všem tam býti nemožné, a to dráždilo zločinskou hrdost Šandorovu; sázel se, že přec starého vydríducha oloupí, a kdyby dnem i nocí na svých pokladech seděl. Přechovavači ujišťovali, že jemu kořist draze odkoupí, a jeho soudruhové se mu nabízeli, že jej budou podporovati.

Šandor neváhal, prohlídl si dům starcův a brzo se upokojen. navrátil; odepřel všechnu pomoc a objednal jen přechovavače a soudruhy, kteří by sebrali kořist, kterou jim prý z oken toho domu shazovati bude. Žádný mu nevěřil, on však neprodleně měl se k dílu, a vedl přechovavače i hned k zadní straně domu, kde měli čekat.

Jeho záměr byl s chytrostí hroznou odvážlivostí vymyšlen. Přesvědčil se totiž, že starý soukeník doma samotén jsa, při lampě v skladu svém u svých oučtovních kněh sedí. Okno za stolem kupce bylo otevřeno a vzduch byl příjemný, noc světlá. Lehce přiskočil Roza Šandor zeď u dvora, nalezl v koutě domu žebřík a rychle po něm vylezl — v několika minutách vyšvihl se otevřeným oknem do skladu. Cvaknul kohoutky u svých pistolí, nůž se v jeho pasu zablískl a kupec vysko-

čil uděšeně ze sesle. S hrůzou spatřil cizince za sebou, chtěl o pomoc volat, ale bandita namířil pistole k jeho prsoum řka: „Jsem Roza Šandor! Znáte mě a střežte se, mne rozlobiti. Poslechněte, pak vám daruju život; budete-li se ale zpouzet, jste ztracen!“

Stařec sotva se na nohou držel a svolil ke všemu.

Šandor okázal na místo, kde balíky nejpěknějšího sukna ležely, a kázal, by stařec je rychle jeden po druhém otevřeným oknem do dvora házel. Arci že se zdráhal třesoucí se stařec, ale Roza opět nasadil pistole, řka: „Ať se sukno rychle z okna hází!“ tak že soukeník sám svou majetnost zlodějům do rukou házeti musel. Nato si dal Šandor pytle hojně penězi naplnit, hnál starce před sebou a kázal mu, aby mu osedlal koně, načež starce ve chlívě svázal a rychle

jak vítr na koně se vyšvihnuv byl ten tam. Daleko za městem volala na něho okolojdoucí stráž, v jejíž čele komisař byl, který ihned Šandora poznal. Sotva však komisař svým pandurům jméno bandity vyslovil, již zaryla se kulka ze Šandorovy bambitky v jeho prsou. Svalil se mrtev, Šandor ale jak stín zmizel.

Kapitola 3.

Brzo se přihlásili dřívější soudruhové opět k loupežníku, tak že četné tlupě velel. Zaopatřil všem zbraně a koně; které, jak se rozumí, vždy majetníkům uzmul. Prováděl nyní své řemeslo směleji a hospoda Petra Veselky nedaleko Segedína byla jeho stálá skrýše a shromaždiště loupežníků

jeho. Místo bylo dobře voleno; bylo osamělé a často od cestujících navštěvováno. Stal se i zde brzo strašným. Přihodilo se mu však jednou dobrodružství velmi směšné. Dostal totiž zprávu, že tyto dny židé a kupci z trhu domů vraceli se budou, a doufal od bezbranného houfu dobré kořisti nabyti. I položil se se svými soudruhy do zálohy, přepadl cestující a dal uleknuté naskrz prohlédati, rozkázav, by mu všichni peníze odevzdali. Avšak kde nic, tu nic! Nalezlo se, že všickni cestující vesměs byli chudáci a že na trhu nic nevydělali. Zprvu zuril Šandor, konečně se ale dal do smíchu a tváře se velmi krvožíznivě, pravil: „Nemáte ničeho? Nuže, komu je život milý, ať zuje boty a odevdzá je nám — ale rychle!“

V okamžení byly všechny boty a střevíce vyzuty, tak že jich byla hromada.

Šandor ale se zaškaredil, a pravil: „A nyní vezmi každý své boty opět a běž odtud — koho ve třech minutách ještě zde uvidím, je syn smrti!“

Ve směšném kvapu vrhli se všickni opět na houf bot, aby své našli, a každý odkvapil jak vítr. Roza se svým lidem se smál z plného hrdla, aby na svou zlost zapomněl. — —

Jednoho večera bouřlivého jel jistý mladík na koni, vrácej se z návštěvy u jednoho zemana, avšak zbloudil z cesty. Počalo se již stmívat a ještě nenašel pravou cestu, až konečně z dálky spatřil lesknouti se nějaké světlo — přicházelo z hospody Petra Veselky — a brzo dojel cestující až k stavení a byl tam přijat, ačkoliv by si byl přál býti opět

daleko odtud, neb co tam spatřil, naplnilo jej trdným tušením. Sotva do světnice vkročil, vyskytli se noví příchozí, kteříž na první pohled obávání v něm vzbudili.

Byli to mužové opálených tváří a divokost, nedůvěra, lest a smělost jevila se v jejich obličejích; každý z nich měl ostrou sekeru. Cestující poznal ihned, že má zlou čeládku před sebou. Poprvé seděl mezi loupežníky. Odhodlal se však rychle, neb pozoroval, že ohnivé zraky často jejich na něm spočívají. Pojednou se odstraniti, bylo nemožno, neb to bylo by vzbudilo podezření, a v noci, při tmě v osamělém lese by mu ještě tíže bývalo, ubrániti se. Pročež zůstal bezstarostně uprostřed nich, dal přinéstí vína v hojnosti na svůj účet a častoval bandity, — než by však ti lotři nějakého účinku vína byli pocítili, byl by

poctivý člověk desetkrát pod stůl se svalil. Předce však stali se velmi veselými a cestující použil příznivého okamžení, aby se odstranil. An totiž zcela dobře soudil, že by tito lidé jej zabili pro jeho krásného koně, přikradl se do chléva a našel zde svého koně nedaleko dveří uvázaného. Cestující jej vyvedl z chléva, uvázal svůj měšec a tobolku, v které byla znamenitá část peněz — pod sedlo, zašeptal koni pochlelivě do ucha: „Jdi domů! Jdi domů, šimle! Čerstva. Uháněj!“ a máchnul prutem do povětří, načež kůň co střela k lesu uháněl.

Cestující věděl jistě, že moudré zvíře za několik hodin octne se doma, a protož vkročil opět do šenkovny, kde již odchod jeho začal býti nápadným, a posadil se opět vesele mezi bandity, neb neměl ničeho skvostného více u sebe, mimo ostrou dýku a dvě

bambitky. Když již byla půlnoc, vyjádřil se, že odjede a svůj řad zaplatí. Předstíral, že peníze v tašce na sedle svého koně zapomněl a odběhl do chléva pro ně, vrátil se však odamtud s hrozným křikem, neb peníze i s koněm byly ty tam.

Oklamal je všechny svým líčeným vztekem a Roza Šandor tiše zaklel. Cestující pozoroval, že nebylo dnes pouze na něho nalíčeno, neb když požadoval na Veselkovi nocleh, připojiv, že zejtra místo peněz dá mu obě své bambitky, líbil se tento návrh velmi. I bylo to banditům vhod mít cestujícího, na kterém dnes ničeho vydělati nebylo, s krku, a tento se tedy uzamkl v nízké, ouzké světnici jemu vykázané. Opatrně zatarasil dvěře, železné mříže v okně byly pevné — dýku a pistole položil vedle sebe a konečně umdlen usnul. —

Pojednou jej vytrhl ze spaní temný šramot, slyšel, kterak se pokoušeli, otevřít jeho dvěře, mezilím poznal Šandorův hlas; „Nazpět, Töröku! k čemu zbytečné krveprolití? Je to dobrý chlap častoval nás a zaplatil Veselkovi svými bambítkami. Nač zabíjet, kde není nic k vydělání?“

Cestující slyšel, kterak vsedli bandité na koně a rychle jak noční stíny uháněli. Šandor totiž měl té noci v oumyslu, zmocniti se nějakého dobytka ze sousední pastvy, kde se pásly stáda tří statkářů pod dohlídkou tří pastuchů. Když se, Šandor ještě s dvěma bandity mezi pastuchy objevil, poznali jej až k smrti polekaní pastýři a neopovážující se protiviti se, nechali si odehnati čtrnáct kusů dobytka, s kterýmž loupežníci i hned k hospodě Petra Veselky uháněli. Cestujícího však tam více nezastihli,

neb tento nechtěl ještě podruhé svůj život v nebezpečí vydati. Sotva že pozoroval, že je samotén v hospodě, pomýšlel na útěk. Viděl, že je z venčí uzavřen, odrazil však zámek a brzo se octnul doma.

I hned dal zprávu komisarů v Segedíně o tom, co se v té hospodě děje a že se tam Šandor zdržuje. Spolu došlo oznámení od pastýřů o ukradeném dobytku, jehož stopy vedly k dotčené hospodě.

Odebral se tedy komisař se 12ti městskými pandury na cestu k hospodě, kde však jen Roza Šandor a Török byli. Avšak i tito dostali návštějí o blížících se nepřátelích a byli odhodláni zoufalým způsobem se protlouci. Odebrali še tedy tiše do chléva a vyšvihli se na své koně. Když v tom samém okamžení panduři před hospodou se zastavili, otevřela se rychle

jak blesk vrata u chlěva a panduři byli pozdraveni střelnými ranami. Spolu vyrazil Török na koni z chlěva okolo sebe bodaje a sekaje — a za ním směle odvážlivý Šandor.

Brzo se však překvapení panduři zpamatovali a poslali za uhánějícími celé krupobití střelných ran, tak že kůň pod Törökem se svalil a jej takto spravedlnosti vydal. Odvážlivý Šandor ale měl více štěstí — opět uprchl, aby na nějaký čas beze stopy zmizel. Prováděl dlouhý čas své řemeslo tajně a mluvílo se o něm opět teprv, když roku 1845 žádost o milost zadati se opovážil. Neměla arci jiného oučinku, než že co nejnebezpečnější tvor byl popsán a s náramnou horlivostí pronásledován, avšak nadarmo. Roza Šandor zůstal nejstrašnějším loupežníkem celých Uher.

Kapitola 4.

Revoluce v Uhřích roku 1848 poskytla Šandorovi příležitosti, že svá podniknutí rozšířiti a své skutky s větší jistotou prováděti mohl. Odvážil se totiž, nabídnouti se vůdci L. Košutovi za ochránce vlasti, a ten se neostýchal, použití pomoci pověstného vůdce loupežnického ku svým záměrům.

Šandor byl od něho vybídnut, aby zřídil ozbrojené povstalce na koni, a vůdcovství nad nimi bylo mu po udělené amnestii nabídnuto. Každý, kdo neměl čeho ztratit, avšak mohl získat, přidal se rychle k němu, tak že jeho houf brzo na 80 hlav zrostl.

Teď nastala pro něho nejprázdnější doba; vši viny zbaven, zákonně ozbrojen a pod praporem lásky k vlasti stojí, mohl své záměry výborně se

záměry svých představených spojovati. Poněvadž jeho tlupy z většího dílu k tomu používáno bylo, aby dobytek u vojska stížila a o ně se starala, když nastala nouze, proto neopominul svůj měsíc příležitostně naplniti, přičemž vždy, že svou povinnost a vyšší rozkazy zachovává se stavěl. V nebezpečenstvích však osvědčil vždy zvláštní přítomnost ducha a dovedl se udatně bránit.

Tak se stalo u Langersdorfu, kde s několika soudruhy od své tlupy byl oddělen — a od nepřátel obklopen. Nalezal se totiž as s desíti svých soudruhů ve dvore jedného statku, když tlupa vojáků je kolem oblehla. Outěk byl nemožný, i odhodlal se Šandor, buď že se protluče aneb život svůj draze prodá.

Nastala krutá seč — konečně ale, když Šandor již pět nepřátel zastřetil,

a sedm posekal, obdržel náhle od svých z venčí posilu, které malá tlupa odolati nemohla, tak že ucouvla. Šandor je pronásledoval a nabyl hojné kořisti, kterou pak do uherského tábora dopravil.

Takovými činy rostl jeho vliv vždy více a on též neopominul použití ho; kdo jeho zlost na se uvalil, s tím byl brzo hotov, kdo však se mu uměl zalíbit, jako chudí, potlačení a nešťastní, ty zaopatřoval penězi a prostředky, které arci z bohatých měšců byl uzmul.

Bohaté odměny dostalo se mu též za služby, které Uhrům prokazoval, neb mnohokrát posloužil jim nejodvážlivějšími službami špehounskými a vedral se takto často do pevnosti Temesvárské, Aradské a Komárenské, tenkrát od nepřátel obklíčených, a dovedl odtamtud zprávy přinést.

Takto byl jednou, vrátiv se z Temšváru s tajnými zprávami, v Pešti, an v hostinci náhodou se setkal s důstojníkem honvédským, jenž se zdál býti odhodlán, ze zoufalství sobě život sám vzíti.

Brzo si získal Šandor jeho důvěru a mladý, kvetoucí Uher se mu vyznal, že je na smrt zamilován do nejkrásnějšího děvčete v Pešti. Otec však její, starý Daniel, pověstný to skrbník, začachroval již ruku své dcery, jak se pravilo, jistému velmi mocnému pánu, revoluce však zamezovala posud ukončení této bídné smlouvy. Jinoch, jenž žádného jmění neměl, neměl také žádné naděje, neb když před několika dny starý žid honvéda při schůzce s jeho dcerou zastihl, vztekal se náramně, trýznil své dítě a přísahal, že ji usmrtí, jestli milenec se opět opováží, k ní se přilouditi. Ačkoliv jinoch na-

vzdor tomu dívku hleděl unést, bylo namáhání jeho přece nadarmo; dům židův zdál se býti vymřelý a nikde nebylo spatřiti krásnou Marii.

Každá naděje však zmizela, když milence došel rozkaz, aby se sborem odtáhl do pevnosti Komárna, kam Görgey onu posilu zaslal za dobré viděl, poněvadž v nejbližších dnech krvavé bitvy se tam nadíti bylo.

Nyní zdálo se, že zamilovaný honvéd jest ztracen. Zůstatí nemohl, poněvadž by se byl měl co obávat vzteku vlastenců, a odtáhnouti zdálo se mu býti nemožné, dokud neměl jistoty o osudu Marie, dokud se s ní nerozloučil. Takto jej uzel Šandor a připověděl mu pomoc. Jednalo se zde o to, starého skrblika ošidit, milující spojit, odvážné dobrodružství podniknout a snad i peníze si vydělat, jak zastrašením otce, tak i ochráněným milen-

cem; mohl Šandor svého času lépe použiti? Smluvil se s honvédem, a jako nádavek vložil tento sáček plný dukátů do ruky Šandorovy.

As po hodině na to odtáhl honvéd se sborem do Komárna, a Šandor dal se do svého díla.

Když se počalo smrákati, prohlížel si místnost, shledal ale, že podniknutí jeho bude velmi nesnadné.

Dům starcův, pevný a starý, jako by byl vymřelý, okna byla pevnými okenicemi uzamknuta, též tak vrata, a kolem byl dům ten staveními jinými obklopen.

Přece však snažil se Šandor do domu se vedrati. Zaklepal na vrata, a když žádný neodpovídal, počal otvírati zámky, což se jemu arci podařilo, neboť nástrojemi dobře zaopatřen byl. Octl se v dlouhé, tmavé chodbě, všude bylo ticho. Zamkl vrata opět za se-

bou, rozžal světlo své svítilny a počal dům prohledávati. Nalezl všechny komnaty neobydlené, ačkoliv náradím zaopatřené.

Již se chtěl z domu odebrat, an jeho noha narazila na železný kruh v podlaze, jenž k tajným dvěřím podzemním náležeti se zdál. Vyzdvihl je a ledový vzduch vanul mu vstříc. Bez prodlení sestoupl Šandor po stupních dolů a ocll se brzo v podzemní chodbě nízké a ouzké. Ani to však loupežníka neodstrašilo; hmataje kolem kráčel přes vlhkou, kalužinami pokrytou půdu skoro čtvrt hodiny; tu se domníval zaslechnouti lidské zvuky. Rychle stanul, naslouchaje, pak zvolal vícekrát a hlasitě: „Kdo to? Dejte odpověď, he! kdo žije tam dole?“

Po okamžení zaslechl nedaleko sebe slabý hlas a slabé klepání na jakési dvěře. Hmataje blížil se k místu,

odkud šramot pocházel, a stál brzo před těžkými železnými dveřmi, za nimiž jako by se něco pohybovalo. Klepal, volal a v skutku na jeho hlas odpověděl hlas ženský a zdál se jej za pomoc prositi. Rychle popadl svůj velký nůž a počal na zámku pracovati, nemohl jej však vyraziti, ačkoliv celou sílu svou vynaložil. Konečně i nůž jeho jak sklo se přelomil, anižby cíle byl dosáhl. Co měl Šandor nyní počíti? Rychle odhodlán nasadil nyní bambitku zrovna na zámek a spustil — zámek se roztrástil, dvěře se otevřely. Děvče stálo třesouc se uvnitř a hledělo s náramnou ouzkostí na něho, když do dveří vkročil.

Na polo pod zemí se nalézající okno osvětlovalo mdle komnatu malou, jednoduše zřízenou a v skutku od Marie obydlenou. Brzo se dověděl Šandor od ní, že skrbílek ji odsoudil k

tomu, aby zde až do příštích pokojných časů žila, že nikoho nespátřila, nikdy vyjít nesměla a potravu denně od něho pouze dostávala.

Milovala vášnivě honvéda, s radostí přijala jeho psaní z rukou Šandorových a nazývala jej svým ochráncem. Prosila Šandora, aby ji dovedl na statek její tety, která nedaleko Pešti žila a u které doufala ochrany dojíti. Šandor svolil k tomu, a právě se chtěl ven s ní odebrati — an pojednou zaslechli rychlé kroky a v okamžení se objevil bledý, zlostí sinalý stařec u dveří.

Byl to stařec, jehož střelná rána vyděsila, an právě zlato své střežil, a Marie utíkala se v ochranu svého vysvoboditele.

S obrovskou silou, jíž by žádný byl do něho neřekl, uchopil ji stařec a chtěl ji s sebou odvésti; loupežník jej ale odstrčil a hrozil mu smrtí. Marie

ale se vrhla mezi ně a ujišťovala, že raději zde dole zahyne, nežli aby připustila, by jejímu otci něco zlého se stalo.

Šandor jí tedy slíbil, že starce ušetří, oznámil mu však, že dítě jeho — které ostatně bylo křesťanské děvče a jen ze ziskuchtivosti od něho za vlastní přijaté — s sebou odvede, a nutil jej, aby penězi jej k outěku zásobil.

Lakomec malomocný poslechl, trpě náramná muka, načež Šandor mu nařídil, aby před nimi chodbou až k hlavnímu stavení kráčel, s kterýmž tento nepatrný, odlehlý domek vlhkou onou chodbou spojen byl.

Jako ve snu potácel se stařec před nimi, až ku schodům, kde Šandor nařídil, aby naň děvče počkalo. Na to přivázal jednu ruku a jednu nohu starcovu k trámu řka :

„Než se ti pošťestí, starý lakomče, z těchto pout se vybaviti, mine čtvrt hodiny, mezitím jsme ukryti, více tobě k vůli Marii neučiním. Dokavád jsme ale na schodech, nehýbej se a střež se křičeti, sice zapomenu na slib a má bambitka tě naučí navždy mlčeti.“

Vztekem kypě, hlasu nejsa mocen, zůstal stařec nazpět, Sandor ale dohonil děvče, zamkl tajné dveře za sebou a spěchal s ní z bídného domku.

Po půl hodině seděli oba na koních a uháněli na statek u Pešti, kde děvče pod ochranu přijato bylo. Šandor byl bohatě odměněn za to, že děvče již pět let svým příbuzným od cizené osvobodil, a s milostným psaním dívky k milenci opustil tuto krajinu, aby se do Pešti navrátil, kde rozkazy od svých představených očekával. Sotva byl celý umdlen se navrátil, již byl ke Košutovi povolán

a napadl zde vše v neobyčejném pohnutí. Všickni běhali v divém spěchu sem a tam, jako by postrašení, žádný však nechtěl příčinu toho udati. Šandoru byl svěřen zapečetěný spis, který měl do Komárna vpašovat. Oznámeno je mu, že tato pevnost více než kdy nepřátely je střežena a obkličena, tak že vši své chytrosti použití musil a že na depeši, kterou s sebou nese, vše záleží. Po šťastném provedení měla mu býti vyplacena velká suma peněz. Šandor hrdý na tento rozkaz, byl náhodě vděčen, že jej politika tam odesílá, kam služba lásky jej beztoho volala, do Komárna, kde milující honvéd jej očekával. Když si byl as hodinu odpočinul, vzal listy a chystal se k dílu.

Byl již jasný den. Když však z brány ven kráčet chtěl, domníval se býti ve snu, nepoznal Pešť více; ale teď teprv pochopil nepokoj a

pohnutí včerejšího dne v hlavním stanu. Nikde nebylo spatřiti uherský kroj, nikde uherská korouhev -- uherská revoluční vláda uprchla potichu do Debrečína, poněvadž nemohla nepřátelům odolati, kteří hned po odchodu jejich města se zmocnili. Co měl nyní počítí? V tom uherském svém kroji se nesměl na ulici odvážit, a celý jeho zevnějšek byl podezřelý. I přistrojil se za německého kramáře, oholil i obličej docela a ostříhal si vlasy zcela krátce. Na to vzav pytel se všelikým zbožím na rameno, krácel shrbeně dále. Když právě z města vyjítí chtěl, zahřměl na něj hlas: „Stůj! kdo to?“ a byl odveden na strážnici.

Jeho pas arci byl v pořádku, oznámeno mu však, že musí až k rapportu v strážnici zůstatí. Toho však musel hleděti Šandor se zbaviti. Pomýšlel tedy na příznivý okamžik k

útlěku. Tento se brzy naskytl, an na něho málo dbali, když jakoby spal se tvářil.

Sotva viděl dvěře na okamžik otevřeny, shasil světlo a jako stín zmizel. Sotva sto kroků uběhl, zašvihla kulka nad jeho blavou. Bez váhání běžel ku břehu Dunaje a vrhl se do ní. Plaval po řece chvíli, až k jedné lodi, na niž se vyšvihnul. Majetník lodi, Uher, dal mu nové šaty, Šandor si zaopatřil opět ranec se zbožím a pokračoval na nebezpečné cestě do Komárna. Před pevností našel velké obtíže, neb byl od stráže prohledán, zcela svlečen a i švy jeho šatu rozpárány. An ale Šandor tvářil se tupým, měli jej za příliš hloupého, aby špehouna dělati mohl, nečinili mu další překážky, a on vklouzl do pevnosti, znaje heslo. Rychle odhodil své zboží, a když se octnul před velite-

lem pevnosti, Klapkou, vrhl se k zemi, aby své depeše z podivného úkrytu vysvobodil. Vyzul totiž své těžké boty, rozpáral dvojatou kůži a mezi nimi byly listiny ukryty. Pravá noha jeho nesla depeši Košutovu, levá milostné psaní honvédovi. Arci že byly před pevností i jeho boty uvnitř prohlídnuty, žádný však netušil mezi kůží ukrytý poklad. Ihned byla mu přislíbená odměna vyplacena i spěchal, aby i své druhé psaní obstaral. Šandor našel milujícího na stráži vzdychajícího, i musel mu teprv dokázat, že je tentýž, komu své tajemství byl svěřil, neb přestrojeného by ho byl honvéd nikdy nepoznal. Když přečetl psaní Mariino, neznalo jásaní jeho žádných mezí, a vše, co byl uspořil, vysypal do ruky Šandora, jehož měšec se počal hezky plnit. Již druhého dne měl lstivý špachoun Komárno opět opustiti a nové depeše

do Debrečina doručiti. Při výpadu, který posádka pevnosti učinila, dostal se z hradeb ven a po oklikách konečně i do severních krajín od povstalců obsazených. Po klopotném cestování na rychlých koních dorazil do uherského hlavního tábora i chtěl sobě nyní několik dní po tolikerých přestálých trampotách odpočinouti.

Kapitola 5.

Když se Šandorovi podařilo jinému pojistit milenku, chtěl i sobě nějakou děvušku získat. Vyvolil si sice jednu, musel to však draze zaplatit. Když Görgey vydobyl Budín a Pešť bylo tam nesmírné jasání a slavnosti byly jedna za druhou. V jedné hospodě se vynášel i Šandor, pln rozmaru, neb měsíc

jeho byl naplněn a chuť k tanci jeho veliká. Ze všech tanečnic líbila se mu zvláště jedna velmi. Byla to ohnivá cikánka chlípného vzezření, plné postavy, avšak — již za jednoho sedláka provdaná.

Sándor se ale málo na to ohlížel, žertoval s tou ženou a pozoroval brzo, že se jí zalíbil. Sedlák se chtěl tomu sice protivit, byl však vysmán, a když chtěl svou ženu nutit, aby s ním domů se odebrala, byl ze dveří vyhozen. Rychle se vzchopil a vnikl s některými přátely svými z novu do šenkovny.

Povstala krvavá rvačka a Sandor nedosáhl tenkrát svého cíle. Neb když se po rvačce utrmácen po své krásotince ohlížel, byla již se svým mužem zmizela. —

Dobrodružství ale nebylo tímto ukončeno. Horgoš, muž to krásné

Kateriny, která vášeň v Šandorovi vzbudila a sama též tak vroucně jemu nakloněna byla, musel se po nějakém čase odebrati na cestu, k vůli své záležitosti, a žena jeho dovedla toho na něm, aby ji s sebou vzal.

Cestou naříkala, že je jí velmi zle, a že nemůže dále jeti. Na štěstí byla právě na blízku čarda; tam Horgoš svou ženu dovedl, načež svého koně do chlěva odvedl.

Vrátiv se však z chlěva, podivil se nemálo, neboť v čardě pojednou se stalo velmi živo. Podezřelí mužové seděli u ohně, kouříce ze svých dýmek a žena jeho zdála se býti již uzdravena, neboť seděla vesele po boku Sandorově.

Horgoš nechtěl ani očím svým uvěřiti, přikročil blíže, Šandor smál se mu drze do očí a krásolinka vzala nového svého milence velmi laskavě

okolo krku. Horgoš zuřil, vida, že je zrazen a do pasti přilakan. Vytáhl bambitku a střelil po svém nepříteli — nastal krutý boj — ale Horgoš více na silnici se nevrátil; jeho ženu též žádný z vůkolních obyvatelů více nespátril.

Majetnost Horgošova byla prodána a dědicem jeho měl se státi jeho bratr, jestli by se Horgoš více nenavrátil.

Jednou se odebral bratr tohoto, s psem Sultánem, který dříve Horgošovi náležel, na cestu a přenocoval v jedné čardě — v té samé, kde jeho bratr dříve byl se zastavil. Netuše, jak blízko jest své bývalé švekruši, která právě nebyla doma, seděl v krémě u svého nápoje.

Pojednou počal Sultán lavici vedle něho očmuchovati, pak na zemi hrabati, a konečně strašlivě vyti.

Horgoš se zarazil, neb znal moudrost zvířete. Sultán běžel ku dveřím a chtěl ven. Horgoš mu odemkl, pes vyběhl, a pořáde šel za stopou až ku kontu na dvoře, kde hromada hnoje zem kryla. Tam štěkal a vyl Sultán ještě hlasitěji a hrabal v hnoji až do země, tak že nohy mu krvácely. Horgoš tušil nějaký zločin -- v tom padla střelná rána — Sultán se svalil mrtev k zemi — Horgoš se k němu shýbl — padla druhá rána, kulka zafičela okolo jeho hlavy — Horgoš spatřil, kterak ruka lidská ze země vyčouhá vedle Sultána.

Šandor totiž se objevil mezi dveřmi a spatřil, že bylo se co obávat, aby pes ve rvačce zabitou mrtvolu svého pána, která zde zahrabána byla, nevyčenicnal.

Poznav bratra Horgoše, hleděl střelnými ranami se ho sprostiti. Právě

tak rychle ale poznal cestující celou pravdu a nebezpečí, a spatřiv svého koně, vyšvihl se na něho a uháněl do polí, přičemž ještě jedna kulka o vlasy jeho zavadila.

Sandor nahlížel, že teď není zde více jist a odtáhl s Kateřinou i se sou-druhy do známé mu krajiny okolo Segédína, kde u statkáře Pavla Tary ouločiště našel. Měl toho tím více zapotřebí, an se mezitím přiblížil červenec roku 1849, kde uherská revoluce potlačena a jeho posavadní bezpečnost zrušena byla.

Kapitola 6.

Novými poměry Uherska nedal se však Šandor odstrašiti, nýbrž prováděl se svou tlupou loupeže v celém okolí,

zadržoval dostavníky, přepadal statky selské a pro větší bezpečí rozdělil svou tlupu v celém okolí, aby takto hned zprávy ze všech stran se mu dostalo, kdyby mu nebezpečenství hrozilo. On sám se svou milenkou zůstával na statku Pavla Taryho, ukryt ve stodole mezi obilím.

Nastala krutá zima. Okolí bylo pusté, žádný cestující v tuto krajinu nezabloudil. Přece přicházelo denně na statek jedno děvče se starou matkou, neb dovoleno jim bylo, zde své jídlo vařili a zde za nepříznivého času pobytu, neboť jejích chatrč nedaleko statku byla velmi chatrná, tak že zima i vítr volný průchod skrze ni měly. S touto stařenou se Sandor pohádal, když mu jednou z ruky prorokovala, — že zemře rukou katovou.

Vztekle tloukl stařeňu a vyhodil ji ze statku, tak že se ubohá,

podporována dítětem, sotva do své chatrče dovlékla. Ještě té noci z pomsty zapálil Šandor její chatrč, stařena však uprchla do Segedína, kde umírajíc u soudu obydlí loupežníka udala.

Hned bylo odesláno oddělení vojáků ku statku. Komisař, jenž byl v čele jejich, zaklepal na uzamknutá vrata; po chvílce se otevřela a v nich objevila se Kateřina. Komisař ji chopil za rameno a ptal se po Šandorovi. Aby svou vlastní osobu zachránila, prozradila jej ihned a naznačila komoru, kde Šandor byl. Tento však vše zaslouchnuv vyrazil ze dveří, skolil dvěma ranami dva vojáky k zemi a uprchl, chráněn nocí, do blízkého lesa.

Nyní byl jeho život ustavičný boj se strážci všeobecně bezpečnosti, azvláště tenkrát nově zřízené četnictvo nepoprálo mu nikde oddechu.

Škoda, kterou Šandorová tlupa ve vůkolních statcích kradením dobytka způsobila, dodala mnohým sedlákům zmužilosti, že četníkům za špehouny sloužili, a tím se stalo postavení Šandorovo vždy zoufanlivějším. Tomu chtěl učiniti konec tím, že si předsevzal potrestati strašně několik sedláků sousedních k němu zradně se chovájících. Tento záměr uvedl v skutek v září roku 1852.

Jednou časně z rána objevil se Šandor se čtyřmi ozbrojenými beřáry před statkem Josefa Abotha. Šandor zaklepal na vrata a když mladá žena majetníková Alžběta mu otevřela, poznala ihned obavaného Šandora, za nímž nedávno její muž četníky byl poslal, a hleděla, vykřiknuvši, opět vrata zamknouti. Šandor ji ale popadl za rameno a vrhl ji mezi své soudruhy, on sám pak vkročil do světnice, popadl Abotha

za krk a nemilosrdně jej zmrskal. Oba manželé byli nyní do naha svlečeni, po tři čtvrti hodiny mrskáni a mučeni, a žena Abothova od banditů zprzněna. Sandor pln vzteku křičel neustále: „Řežte je dle libosti! To je naučí nás budoucně opět četníkům vy-zrazovat! Ať tito psi všem špehounům vypravují, jak se umí Sandor mstít!“

Když oba manželé skoro bez smyslů ležeti zůstali, vzdálili se banditové a odebrali se ke Konajskému statku a tam stloukli holemi tři tam bydlící muže tak nemilosrdně, že se na zemi svíjeli. Čtyry tam sloužící děvečky utekly se do stodoly, loupežníci však vyrazili vrata a Šandor zvolal: „Svlékněte je do naha, mrskejte, mučte je, dělejte s nimi, co se vám líbí!“

Bandité se vrhli na ženštiny, strhali s nich všecken oděv, učinili jim násilí, načež je s ousměškem bičemi

mrskali a mučili. Jedinká pouze, známá v celém vùkolí pro její ohromnou sílu pod jménem Herkules, vzdorovala dlouho potýkajícímu se s ní banditovi, až konečně jiný ranou polemem do hlavy ji omráčil, načež jak ostatní zprzněna a mučena byla.

Statkář Anton Fargaš se svými syny, kteříž na statku Konajském návštěvou přenocovali, utekli se všickni tři při nastalém hlomozu na půdu, byli však i oni vyčenicháni a jim poručeno, aby se k Šandorovi odebrali. Když třesouce se před ním stáli, pravil Šandor s nevýslovnou hrdostí:

„Vy jste nás nikdy nezahladili, a vždy nás přechovávali — nemáte se čeho obávat. Viděli jste ale a můžete jiným sdělit, jak Roza Šandor zrádce a špehouny trestati dovede. Nežli však odejdem, chceme se posílnit, neb máme ještě více na práci — pospěšte si

tedy, baby, a častujte nás, vy zde znáte
dům i sklep — holla ! přineste vše
dobré a vzácné — aneb vás naučí
biče naše ohebnosti.“

S náramnou ouzkostí uposlechli
tito ; loupežníci se usadili pohodlně
okolo stolu, zapálili si dýmky a dali
si od domácích, jakoby od pacholků po-
sluhovat. Co se jim nelíbilo, hodili
jim na hlavy, a švihali bičem, když ne-
dosti hbitě byli obsluhováni — smějíc
se a šašky si tropíce ze svých bezbranných
obětí.

Vínem polo spiti pak odtáhli a
obrátili se ku statku Josefa Irka, kde
opět muže zmrskali a ženám násilí či-
nili. Plni přepychu blížili se již opět
k jinému statku — an pojednou spa-
třili hlídku — dva četníky a jednoho
hulána.

Z počátku couvli loupežníci, že
však byli četnější, pustili se s hlídkou

do boje, která hnána přesilou do statku Moro se uchýlila, kde téměř pravidelně od belárů obléháná byla.

Z obou stran stříleno skoro po dvě hodiny, až konečně oba četníci ve dvoře smrtelně raněni byli; hulán uprchl, byl od Sandora pronásledován a konečně od něho zastřelen. Na to se loupežníci vzdálili doufajíce, že tímto strašným trestem v celém vùkolí trvající postrach vzbudili a takto před zradou se zachránili.

Avšák tyto skutky, které převyšovaly ukrutností a drzostí všechny dřívější, byly příčinou, že od vlády na chycení Roza Šandora, vůdce loupežnické tlupy v Uhrách řádící, dne 26. března 1853 deset tisíc zlatých vysazeno bylo.

Kapitola 7.

Brzo uznal Šandor, že si nyní musí vyhledati jistou skrýš, a že aspoň na nějaký čas svého loupežnického přepadání nechati musí.

An ze statků posledně přepadených všemi potřebami se byl zásobil, bylo mu snadno, po nějaký čas se chovati pokojně a stopy po sobě zahladit. Brzo vyčenichal skrýš, a se třemi nejvěrnějšími soudruhy Kissesem, Palkem a Törökem odhodlal se jí použiti.

Na malém ostrově řeky Tisy měl jistý pastýř chatrč a žil se stádem, jež střežil, v prvotním téměř stavu. Domek jeho byl rákosím tak obklopen, že jej z dálky ani viděti nebylo.

Seděl jednoho rána na kamenu, obklopen svým stádem, když zaslechl pojednou jakýsi šramot.

Pohledl vzhůru a spatřil před sebou divoký, opálený obličej. „Holá“ zvolal cizinec, „konečně jsme zde!“ a asi s třemi zdivočilými soudruhy stál před pastýřem. Tento zůstal na pohled lhostejným, avšak v duchu si pomyslnil: „Tisíc láter! Totě Roza Šandor, zde by se dalo hrůza peněz vydělat!“

Když totiž nedávno pastýř v Segedíně byl, spatřil jeho vyobrazení a zaslechl, jaká cena na hlavu loupežníka toho vysazena byla.

Pastýř musel vésti loupežníky do své chatrče, kde oni ihned si oběd připravovati počali. Šandor zvolal na pastýře: „Chlape, ty zůstaneš u dveří na stráži, měj však dobrý pozor, jedná se zde o tvoji hlavu; přijde-li někdo, aniž bys nám to dříve oznámil, zastřelím tě jako psa!“

Lhostejně se posadil pastýř u prahu chatrče, co zatím umdlení bandité se na zem k odpočinutí rozložili. V tom se zmocnila pastýře myšlénka rychlá co blesk. Chtěl Šandora i soudruhy jeho zastřeliti, aby se takto obohatil. Připloužil se tedy až k ručnicím a k bambitkám, které nedaleko loupežníků o stěnu podepřeny byly; natáhl kohoutky a střelil. Kulka zafíčela okolo hlavy Šandorovy, neb on při praskání kohoutků se náhle probudil a takto se zachránil. Než však pastýř podruhé vystřeliti mohl, byl od jeho silné pěsti k zemi poražen, načež od ostatních loupežníků k blízkému bahnu odnešen a do něho svržen byl, načež se loupežníci opět do chatrče navrátili. Pastýř však se z bahna opět vyškrabal a spatřil v tom okamžení dva blížící se četníky, střelnou ranou sem přilákané. Ihned je vedl pastýř k

chatrči, doufaje, že ty čtyry loupežníky ve spaní prepadnou. Ti však byli je již zdaleka vyčeníchaly a četníci spatřili pouze, kterak čtyry povstavy na všechny strany se rozprchly.

Pustili se za nimi do rákosí, svázali jednoho, Kissa, ostatní bandité prchli ku břehu řeky, a odhodivše zbraň, plavali ku protější straně, vysmívající se svým pronásledovníkům hlasitě.

Sotva to četníci spatřili, vrhli se ihned odhodlaně do řeky, drželi jednou rukou zbraň nad sebou a přeplavali šťastně na protější břeh, dohonili rychle loupežníky v rákosí a svázaly opět dva z nich, Pálka a Töröka — Roza Šandor však zmizel.

Brzo se spojil opět Sandor s jedním bývalým soudruhem Besserem. Oba prepadli jednoho dne Segedínského radního Farkaše, právě když se do

své vinice odebíral, chtějíce jej oloupiti. Na jeho křik však přiběhlo několik dělníků z vinnice, načež loupežníci po krátkém boji ucouvli. Za nimi byla vyslána vojenská hlídka, která se Bessera zmocnila a jej svázala. Tomuto však poštěstilo se, na cestě svých pout se sprostiti a uprchnouti. I bylo za ním vysláno vojenské oddělení, které po celém Segedínském okrese jej pronásledovalo.

Tím přišel do nebezpečství též Sandor, jenž se viděl jako zvěř z místa na místo honěna, až konečně na malém ostrůvku řeky Tisy se ukryl, kde by byl však hladu zahynul, kdyby na blízku bydlící strýc jeho, majetník čardy, jej podtají potravou byl nezaopatřoval. Ten poskytoval potravu podtají též Besserovi, jehož skrýše též nedaleko čardy byla, a svěřil Šandorovi, že celé okolí vojskem je obklí-

čeno, které dříve prý neodtáhne, dokud se Bessera nezmocní. To naplnilo Šandora vztekem, neb cítil, že jeho život jest ve velkém nebezpečení, jestli uprchlec Besser nebude odstraněn, a nebude-li tím ustavičné slídění hlídek ukončeno.

Aby sebe zachránil, vymyslel Šandor ďábelský plán. Namluvil svému strýci, že ví o lepší skrýši pro sebe a Bessera, a žádal jej, aby Bessera k tajné schůzce na večer u blízkého jezera přemluvil. Bez obávání dostavil se tam Besser, sotva však se objevil, vrhl se Šandor ještě s jedním soudruhem na něho, svázali ho a usmrtili jej ranami kyjem. Jeho mrtvolu odnesli do příkopa u silnice a nechali ji tam ležeti. Šandor dosáhl tak svého záměru, totiž svého osvobození, neb když hlídky mrtvolu

Besserovu našli, přestalo ihned všechno další slídění v okolí.

Nicméně byl život Šandorův nyní ustavičný boj proti spravedlnosti a často byl tak stíhán, že si utvořil více skrýší najednou na statcích svých známých, aby dle potřeby se tam ukryti mohl. Jednoho dne se objevil představený s dvěma četníky před statkem Pavla Kora, u kterého toho času právě Šandor ukryt byl. Pojednou vyšla z díry u vrat střelná rána a představený klesl mrtev k zemi. Vrata se náhle rozevřela a z nich vyskočil Šandor, střílil podruhé na četníky a uprchl k jinému známému, odkudž se brzy vzdálil na špehy. A to bylo jeho štěstí, neb za jeho nepřítomnosti byl jeho soudruh Kiss Bachi zatknut a v Segedíně odpraven.

Navzdor krutému pronásledování zůstal přec Šandor v této krajině.

Byl od přechovavačů podporován, obdržel vše potřebné a kojil se nadějí, že mezi nimi je docela bezpečný.

Jednoho letního dne 1857 vyšli dva myslivci Segedínští na honbu na blízku statku Pavla Kissa. Postřelili zajíce, který však přec do obilí uháněl. Myslivci běželi za ním, a spatřili najednou uprostřed obilí ležícího muže. Nežli mohli poznati cizince, střílel tento po nich dvakrát po sobě, aniž by je byl zasáhl. Myslivci ucouvli a pronásledovali opět zajíce, Šandor ale, jenž v obilí byl ležel a již delší čas svému přechovávající nedůvěřoval, poznal v jednom z myslivců bývalého četníka, myslil, že od Pavla Kissa zrazen, a běžel pln vzteku do statku. Tam mu hrozil, hádal se s ním a pustil se s ním do rvačky, přičemž ručnice, kterou Šandor s sebou nosil, spustila

a Kissa na smrt ranila. Navzdor tomu však podařilo se tomuto, svého vraha tak dlouho pevně držeti, až na jeho povyk více sousedů přiběhlo. Ti Šandora přemohli a ještě téhož dne soudu Segedínskému jej vydali. Ačkoliv dráma života jeho zdálo se býti ukončeno, přece jináče smýšlel Šandor sám, neb hned po svém uvězení vyrazil ze sebe hrozbu: „Budu opět svoboděn, pak ať si Pavel Kiss seje svou pšenici do větru; já zpustoším celou krajinu a neušetřím ani nemluvnat.“ Toho ale mu štěstí více neprálo. Den 22. února 1859 bylo v Budíně soudní jednání ukončeno; dříve byla vyslýchána též jeho milenka Kateřina, která s ním porodila chlapce, nyní 11 let starého, kdežto její starší syn, jemuž bylo 16 let, měl jiného za otce. Rozsudek byl smrt provazem. Po několika měsících byl tento

trest v doživotní vězení na pevnosti
Kufsteině proměněn, aby zde v samo-
tě světské spravedlnosti zadost učinil.
